

[Svend Aage Jensen]

indeholder bestemmelser om fritagelse for tinglysningsafgift for såvel gældssaneringslån som omprioritering med indeksslån. Centrum-Demokraterne er også tilfredse med, at der nu kan ydes stående indeksslån inden for 25 pct. af ejendomsværdien, for det vil medføre en økonomisk lempelse for den enkelte låntager i forhold til nominelt forrentede lån. CD tilslutter sig lovforslaget, og eftersom Kristeligt Folkepartis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg sige, at jeg har fået tilsagn om, at også Kristeligt Folkeparti kan tilslutte sig lovforslaget.

Jørgen Estrup (RV):

Det havde formentlig være mere relevant, om Det Radikale Venstres landbrugspolitiske ordfører havde taget denne sag, men da hr. Hans Larsen-Ledet er syg og derfor ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne sige både, at vi naturligvis støtter dette forslag og den kommende del af landbrugspakken, og at vi håber, at vi dermed bidrager til en forbedring af landbrugets vilkår.

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Jeg blev stillet et enkelt spørgsmål af Venstres ordfører, hr. Mejdahl, og vi kan alle drømme, men økonomien sætter altså grænser for det, så jeg bliver nødt til at sige til Venstres ordfører, at det, han ønskede, ville blive et meget bekosteligt forslag, og det har vi ikke her og nu økonomiske midler til.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Så vil jeg godt spørge boligministeren: Ville det også blive et bekosteligt forslag, hvis den politik, som regeringen lægger op til, og som føres, bliver inflationsdæmpende, således som vi kender det nu? Vil det så også få de konsekvenser, som boligministeren frygter?

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Hvad det sidste spørgsmål angår, kan vi jo gå ind i mange gætterier, og det er klart, at under visse præmisser bliver tingene dyrere og under andre billigere.

Vi kan godt gå ind i et studiekredsarbejde, men jeg tror ikke, at vi her i salen vil kunne stille alle de forskellige nødvendige spørgsmål og få dem besvaret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af lovforslag nr. L 254:

Forslag til lov om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere.

Af landbrugsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 24/3 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Henrik Dam Kristensen (S):

For få uger siden fik Danmark en ny regering. Inden regeringen blev dannet var der intense forhandlinger om et regeringsgrundlag. Et af de elementer, der indgik, var, at der skulle gøres noget særligt for gældstyngede landmænd og fiskere. I sidste uge – altså som et af den nye regerings første udspil – kom så landbrugs- og fiskeripakken.

På landbrugsområdet er det en pakke, som indeholder en række elementer, som dansk landbrug igennem længere tid har ønsket sig. Nogle af de ting, der indgår, er den refinansieringsordning, som er til behandling her i dag, en ophørsordning, braklægningsfleksibilitet, forskningsbevillinger, for blot at nævne nogle af de elementer, der er i spil.

Jeg synes i øvrigt, at det er glædeligt at bemærke, at de dele af landbruget, der har sat sig ind i pakken, har modtaget den temmelig positivt.

Lovforslag nr. L 254, som er til behandling her i dag, og som Socialdemokratiet er indstillet på at få gennemført så hurtigt som muligt, er så finansieringsdelen. Socialdemokratiet vil

[Henrik Dam Kristensen]

gerne medvirke til at gøre en særlig indsats for landmænd, der er dygtige og udviser gode indtjeningsforhold i deres bedrifter, men hvis overlevelsessevne er truet som følge af høj gæld og alt for store rentesatser.

Der er flere elementer i ordningen. En mulighed er at belåne ejendommens kontantværdi fra 70 pct. til 100 pct. med et nominelt forrentet kontantlån eller et indekslån. Provenuet af lånet skal selvfølgelig anvendes til indfrielse af lån eller bortakkorderinger; der vil blive fritagelse for stempel- og tinglysningsafgifter. Hertil kommer, at boligministerens forslag betyder, at der bliver fritagelse for tinglysningsafgifter ved omprioritering af realkreditlån med indekslån.

De betingelser, der er opstillet for at få del i ordningen, forekommer at være både rimelige og fair: en gældsprocent på mindst 70 og jordbrug som hovederhverv eller mindst 900 timer på bedriften. Vi er glade for, at ordningen dermed også giver mulighed for de ofte yngre landmænd, der vælger at starte forsigtigt som deltidslandmænd. Der skal selvfølgelig også kunne dokumenteres overlevelsessevne.

Det er vigtigt, at der er en vurdering af de bedrifter, der kan komme i betragtning, så der også efterfølgende er reel mulighed for en fornuftig udvikling.

Med den samlede landbrugspakke har regeringen givet en håndsrekning til dansk landbrug på en række vigtige områder, men ingen er vel i tvivl om, at det bedste, der kunne ske for dansk landbrug, ja, for hele det danske samfund, var en sænkning af realrenten. Det er min opfattelse, at den bedste mulighed for det vil være et klart ja den 18. maj.

Som sagt er det Socialdemokratiets ambition, at vi så hurtigt som muligt kan få vedtaget lovforslag nr. L 254.

Rønholt (KF):

Dette lovforslag er en del af regeringens landbrugspakke, som jeg ved præsentationen den 23. marts sagde indeholder flere fornuftige elementer, men også har nogle mangler. Det svageste element i pakken mener jeg er dette lovforslag, selv om jeg forstår på landbrugsmministeren, at det rent faktisk er flagskibet.

Når Det Konservative Folkeparti er en lille smule betænkelig ved denne del af pakken, skyldes det flere ting. Lad mig slå fast med det

samme, at der i den konservative folketingsgruppe er et udbredt ønske om at hjælpe så mange landmænd som overhovedet muligt igennem den krise, som tørken i 1992 kun er en del af årsagen til.

Det er flere gange sagt fra landmændenes og landbrugets organisationers side, at der ikke er brug for mere gæld. Nu ved jeg godt, at det ikke er det, lovforslaget drejer sig om, men det forhold, at ikketinglyst gæld konverteres til tinglyst realkreditlån, opleves nok som en forøgelse af gælden. At man nu kan belåne en ejendom op til 100 pct. af vurderingen er betænkeligt i en periode med faldende priser, eller vil administration af denne lov afsløre, at virkningerne i virkeligheden er en legalisering af de lån, der allerede er etableret i en periode, hvor realkreditinstitutterne mere tænkte på markedsandele end på pantsikkerhed?

Hvis det nu viser sig, at disse gældssaneringsager afslører, at kreditorerne udnytter denne ordning til at skaffe sig statsgaranti for den del af engagementet, der i forvejen er nødlidende, skal der ikke megen fantasi til at forestille sig, at såvel panthavere som rådgivere attesterer overlevelsessevne, uden at landmanden bliver lettet for renteudgifterne. Jeg skal blot henvise til den dobbeltrolle, mange af Dansk Landbrugs Realkreditfonds vurderingsfolk har.

De landbrug, der for få år siden, ja, måske i de sidste 10 år er blevet belånt med 70 pct.-realkreditlån, kan ved fornyet vurdering udvise en belåningsprocent over 70 dels på grund af faldende priser, dels på grund af en mere nøgtern og forsigtig udlånspolitik. Vi har set pakker af denne art før, hvor intentionerne er positive med hensyn til at kunne bidrage til nogle foranstaltninger, der ud fra samfundsmæssige og sociale hensyn kan løse nogle problemer, men når virkningerne efterfølgende er blevet vurderet, har man ofte måttet konstatere, at midlerne ikke stod i forhold til målene.

Det er udmøntningen af lovforslaget, jeg tænker på, for hvis kriteriet overlevelsessevne tages alvorligt, vil gældstyngede landmænd allerede i dag omlægge dyr bankgæld til billigere finanslån, der også er meget billigere end det, der beskrives i bemærkningerne, og så skal der ikke betales en tillægspræmie til staten. Det kan gøres uden stempel- og tinglysningsomkostninger, men det kræver, at regeringen lever

[Rønholt]

op til det løfte, der er beskrevet i regeringsgrundlaget »En ny start« om, at kronens kurs skal fastholdes. De samme betragtninger er gældende for løfter om lavinflation i forhold til indekslån.

Jeg har ved tidligere kriseordninger over for landbruget peget på ønsket om nogle mere generelle ordninger, der letter alle landmændenes omkostninger. Selv om det er sagt om og om igen, skal jeg alene for referatets skyld pege på en fjernelse af skatten på produktionsjorden som et indlysende rigtigt virkemiddel netop nu, hvor det er producenter af markafgrøder, der bærer følgevirkningerne af flere års prisfald, af omlægningen til EF's landbrugspolitik og ikke mindst af tørken sidste år. En afvikling af jordskatterne skal desuden ikke notificeres i EF, og landbruget behøver ikke at føle sig ydmyget over at modtage almisser af samfundet, ikke engang dersom det blev vedtaget med tilbagevirkende kraft.

Det Konservative Folkeparti vil medvirke til gennemførelsen af landbrugspakken og til finansieringen deraf. Det forudsætter, at usikkerheden om det skønnede provenutab ligger inden for det acceptable. Ændring af landbrugsloven er en del af landbrugspakken, men jeg gør opmærksom på, at vi her bevæger os på et område, hvorom der er tale om et forlig, som Socialdemokratiet ikke deltog i. Jeg går ud fra, at de øvrige regeringspartier vil leve op til det ansvar, der følger med at indgå et forlig, og jeg vil opfordre landbrugsministeren til ikke at tage skridt til at indlede forhandlinger om en ændring af landbrugsloven, uden at alle forligspartier er til stede.

Øvrige elementer i pakken ser vi positivt på og medvirker gerne til en positiv udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Det var indimellem lidt svært at følge hr. Rønholt, for afslutningsvis kunne jeg forstå, at Det Konservative Folkeparti ville deltage positivt også i finansieringen, hvis, forstod jeg så, det skønnede provenutab lå inden for det acceptable. Så må jeg spørge, hvad det acceptable er, for undervejs hørte jeg temmelig mange løfter om fjernelse af jordskat, forbedrede ordninger osv., så jeg føler, at der måske er behov for en præcisering af, hvad Det Konservative Folkeparti mener med »acceptable«.

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Til hr. Henrik Dam Kristensen kan jeg sige, at når jeg brugte udtrykket »skønnede provenutab«, var det, fordi det fremgår af lovforslaget, at der er usikkerhed om skønnet. Man har beregnet sig frem til nogle skøn, men jeg har ved tidligere kriseordninger af denne art oplevet, at der er stor forskel på de forventninger, man har til lovforslag, og på selve virkningerne af det efterfølgende. Derfor kan man ikke dække sig ind under, at der er stor usikkerhed om skønnet.

Når vi nu taler om fjernelse af jordskatterne, så er der allerede fremsat et lovforslag af De Konservative og Venstre, og til dét har vi sagt, at vi selvfølgelig gerne medvirker til en finansiering, som skal bero på nogle besparelser, men at disse besparelser først vil blive annonceret, når der er tale om, at der kan samles et flertal derfor. Vi vil ikke allerede på nuværende tidspunkt afsløre, hvor vi vil finde besparelserne, for så tager regeringen dem bare til indtægt uden at kunne levere varen.

(Kort bemærkning).

Henrik Dam Kristensen (S):

Det var netop det sidste, hvor besparelserne skulle komme fra. Kan vi forstå det sådan, at hvis der på en eller anden måde findes flere penge end det, der er lagt op til rent teoretisk, er det ikke inden for Landbrugsministeriets budget, man skal gå efter det? Eller hvordan? Vil landbrugsministeren selv skulle afholde de ekstra udgifter, der måtte blive enighed om, selvfølgelig inden for de finanslovaftaler, som begge vore partier er en del af?

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Nu blander hr. Henrik Dam Kristensen vist bolcher og karameller sammen. Når jeg henviser til det andet lovforslag, er det selvfølgelig inden for indenrigsministerens ressort, men når man begynder at diskutere finanslovsammenhænge, skal besparelserne jo ses i en sammenhæng.

I dette lovforslag taler vi om nogle skønnede poster, og hvis disse skønnede poster ligger inden for det acceptable, medvirker Det Konservative Folkeparti selvfølgelig til finansieringen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Er hr. Rønholt enig i, at et af problemerne i dansk landbrug bl.a. har været, at prisniveauet på jord er kommet op i et leje, som ikke svarer til det udbytte, den kan give? Er hr. Rønholt også enig i, at hvis man fjerner jordskatterne, vil det medføre, at priserne på jord vil stige?

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Til det første spørgsmål behøver jeg vel ikke at svare anderledes end blot ja.

Til det andet kan jeg henvise til den artikel, jeg skrev i Berlingske Tidende i går, hvor jeg netop gjorde opmærksom på, at i en periode med faldende ejendomspriser, hvor pantsikkerheden i forvejen kan være truet, vil det være et rimeligt instrument at tage i anvendelse.

Så må jeg sige til hr. Aage Frandsen, at når et flertal i Markedsudvalget accepterer, at man betaler en kompensation, der er arealbemålt, for det prisfald, der har fundet sted på korn, virker det da indlysende forkert samtidig at opkræve en afgift, som også er arealrelateret; det er efter min opfattelse særdeles ulogisk.

Mejdahl (V):

Dansk landbrug står i dette forår i den situation, at alverdens ulykker ramler sammen om erhvervet. I hele den industrialiserede del af verden forsøger man at omstille landbrugsproduktionen, så den bliver mere markedsorienteret, og den proces støtter Venstre; det er bl.a. dét, GATT-forhandlingerne går ud på. EF's landbrugsreform har samme sigte, idet man her omlægger støtten fra et mindsteprissystem til verdensmarkedspriser kombineret med en kompensation i form af bl.a. hektarstøtte.

Som det tegner sig nu, vil dansk landbrug i begge tilfælde tabe kolossalt mange penge på omlægningerne. Vi har valutauro, som påvirker renten, og kreditinstitutterne er blevet forsigtige med at yde kreditter. Vi oplevede i 1992 en særdeles dårlig høst, som nu giver likviditetsproblemer og fald i indtjening, ligesom prisfald på næsten samtlige landbrugsprodukter slår hårdt igennem.

Disse ting i forening skaber usikkerhed i erhvervet og påvirker i tusindvis af landbofamili-

ers kontante indtjening, og rigtig mange er truet på deres brød, ikke mindst fordi landbruget har en alt for stor og dyr gæld bl.a. foranlediget af store lånefinansierede investeringer i højrenteperioden.

Det var disse ting, som inspirerede til landbrugets stormøder den 14. december sidste år, og i forlængelse af 14. december-møderne op søgte landbrugets ledere den 21. december den daværende statsminister og den daværende landbrugsminister, og landbrugets ledere blev bedt om at konkretisere problemstillingen og komme med løsningsforslag. Det skete den 27. januar i år, og det er vel dette udspil, som danner grundlag for regeringens landbrugspakke, så vi ville have fået debatten, uanset om vi havde haft et regerings skifte. Dansk landbrug står på mange måder ved en skillevej, og med landbrugets betydning for samfundsøkonomi og beskæftigelse er der behov og belæg for, at der gøres noget fra politisk hold. Enkle løsninger, som hjælper nok, findes ikke. Jeg tror, der skal mange forskellige ting til. Det er der da også i landbrugspakken, men ikke nok, og det skal jeg komme tilbage til.

Gældssaneringen vil hjælpe nogle – både kreditorer og bønder – men her vil jeg bede landbrugsministeren om at være opmærksom på og undersøge, om tørkepakken kan spænde ben for de ny lån fra 70 til 100 pct. Det ville være urimeligt, hvis det var tilfældet. Bliver der et problem, hvis der både er optaget maksimum indeklån fra 0 til 25 pct. og igen fra 70 til 100 pct.? Er der ikke noget med en 50 pct.s-regel? Har landbrugsministeren overvejet teknisk og politisk, om der kan skabes mere tillid til indeklån ved at lægge loft over indekseringen som f.eks. i skibsværftspakken?

De bebudede forenklinger støtter vi fuldt ud. Vi har fået administrativt besværlige ordninger i flere omgange, og derfor er der grund til at se på dem i en helhed – også en mere fleksibel braklægningsordning. Dyrslægeloven, som var med i KV-regeringens lovprogram, havde vi gerne set vedtaget nu, men bedre sent end aldrig. Landbrugsloven vil vi gerne være med til at se på, hvis det indskrænker sig til spørgsmålet om ikke at kunne bygge sig til mere jord.

Vi hilser med tilfredshed, at landbrugsministeren foreslår, at EF's ophørsordning for landmænd over 55 år tages i anvendelse i Dan-

[Mejdahl]

mark. Hvad enten vi kan lide det eller ej, må vi se i øjnene, at der er nogle, som må forlade erhvervet. Ophørsordningen vil gøre det lettere for de pågældende.

Derudover har jeg en række andre spørgsmål, som jeg vil rejse i udvalget.

Venstre mener ikke, at landbrugspakken er vidtgående nok. Der er en meget stor gruppe af produktionslandbrug, som ikke kommer i betragtning, skønt de har behov for en hjælpende hånd i omstillingsperioden. Jeg vil henvise til min indledning og sige, at der er begrundelser nok for at tage fat om nælden nu, så landbruget igen kan blive frit og selvhjulpent. Gør vi det ikke nu, står vi bare i en lignende situation igen om 1-2 år.

Derfor foreslår vi, at refinansieringsloven fra 1988 tages op igen med de tilretninger, der skal til. Vi er optaget af, at pakken suppleres med et refinansieringselement af grønne realrentefrie obligationer, som kan tage toppen af den alt for store rentebelastning. Og vi har sammen med De Konservative fremsat et forslag om konjunkturudligning og afskaffelse af skat på produktionsjord – alt sammen noget, som flere kan få gavn af, og som er med til at styrke erhvervets konkurrenceevne. Og vi har flere forslag, som kan indgå.

Hvis landbrugspakken ikke skal blive en lappeløsning, er det bl.a. sådanne elementer, vi skal se på, for det er erhvervets omkostninger, vi skal have bragt ned, hvis vi i Danmark skal kunne begå os på verdenspriseniveau. Det vil der være et videre perspektiv i. Og kunne vi komme dertil, deltager vi gerne i en langtrækende og bred løsning, så vi igen får et selvhjulpent og konkurrencedygtigt landbrugserhverv, der sikrer en stor indtjening til samfundet og til bonden, og som fastholder beskæftigelsen og aktiviteten i landdistrikterne.

Jeg må slutte her, for min taletid er udløbet.

Aage Frandsen (SF):

Der er brug for en hjælp i den akutte krise, som mange danske landmænd står i, og som truer ganske mange med konkurs eller fallit. Det vil dette lovforslag hjælpe på sammenholdt med det lovforslag, vi behandlede tidligere.

Inden jeg går over til nogle mere principielle betragtninger, vil jeg knytte to kommentarer til selve lovforslaget. Den ene vedrører den bag-

telgrænse på 100.000 kr., der ligger i lovforslaget. Jeg vil gerne sætte spørgsmålstejn ved, om det er en grænse, der nødvendigvis er den rigtige, når man tager i betragtning, at der kan forekomme mindre landbrug, som har en gæld, der nok ligger under denne grænse, men som er mindst lige så tyngende i forhold til større landbrug, som måske har en gæld, der ligger på 200.000 kr. eller 300.000 kr. Relativt kan det være meget værre at have en gæld på 80.000 kr., hvis man er et mindre familiebrug. Derfor synes jeg, vi skulle overveje at sætte denne bagatelgrænse ned. Det er klart, at der af administrative årsager skal være en grænse, men den kunne godt være mindre: 50.000 kr. eller et tal mellem 50.000 og 100.000 kr.

Det næste, jeg vil knytte en kommentar til, er, om man har overvejet, hvorvidt selvriskoen på 1 pct. eventuelt kunne være større. Det er klart, den ikke kan være ret meget større, for så bliver fordelene i denne ordning jo ikke meget værd. Men jeg vil altså spørge, om ministeren har overvejet et sted, som ligger på én komma en eller anden pct.

Dernæst vil jeg sige, at vores tilslutning til de to lovforslag også hænger sammen med, at vi går ud fra, at dette her så er begyndelsen til noget, som også er mere langsigtet, og at vi i forbindelse med vedtagelsen af dette lovforslag kunne nå frem til nogle principper, som også ligger i landbrugspakken, for det, der skal være den langsigtede politik.

I den forbindelse er det også vigtigt, at vi tager udgangspunkt i, hvad der er årsagen til problemerne i landbruget. Vi opfatter det sådan, at de for det første hænger sammen med den landbrugspolitik, som har været ført i EF med alt for høje priser, og at disse priser jo ikke har svaret til verdensmarkedets.

For det andet hænger de sammen med, at mange danske landmænd har disponeret ud fra, at der var disse høje priser, og man må nok sige, at finansieringsinstitutter, banker og kreditforeninger i den forbindelse har bidraget til, at flere landmænd jo altså har været i stand til at investere og købe jord, og at det så har bragt de pågældende landmænd i denne krise.

Det tredje i den forbindelse, som var nødvendigt, men som altså har medført, at vi har fået krisen, er, at EF har ændret sin prispolitik.

Det fjerde er, at de finansielle institutter også er ramt af en egen krise. Banker og kredit-

[Aage Frandsen]

foreninger er jo også ramt af problemer, og det er altså ikke landbrugets skyld, men det går ud over landbruget, fordi man altså nu slår kassen i over for det, som landbruget har behov for.

Det, vi vil sige her, er, at det langsigtede bl.a. skal bestå i, at man skal gøre noget, så man sikrer, at landbruget får ordninger for fremtiden, og det vil vi så komme tilbage til under det næste dagsordenspunkt i forbindelse med vort eget lovforslag.

Men jeg vil gerne knytte den kommentar til selve landbrugsloven, at det er helt afgørende for os, at man i forlængelse af dette her også får ændret landbrugsloven, ikke mindst at man i forbindelse med Folketingets senere vedtagelse af en ordning vedrørende ophør for landmænd sikrer, at der ikke sker det, som vi har set i en periode nu, nemlig at der har været nogle få storlandbrug, som har købt jorder op, med det resultat at enkelte landsbyer efterhånden alene er beboet af en enkelt storbonde.

Når vi tænker tilbage på folketingsdebatten for nogle få uger siden, hvor der var mange smukke ord om, at de små landsbyer og landdistrikterne skulle bevares, må vi også sige, at det altså er vigtigt, at vi bevarer dansk landbrug som andet end storlandbrug, og at vi sikrer, at dansk landbrug også forbliver familiebrug.

I den forbindelse vil jeg gerne sige, at netop familiebrug, som har været bærende for dansk landbrug tidligere, også stadig væk er konkurrencedygtigt, bl.a. fordi man med en større arbejdskraftsintensitet jo er i stand til at konkurrere med storlandbrugene, og man er også i stand til, ikke mindst når det drejer sig om beskæftigelse, at konkurrere med de store landbrug. Der er nu engang mange flere arbejdspladser i flere familiebrug, end der er i et enkelt storlandbrug. Derfor finder vi det utroligt vigtigt i forbindelse med det, der skal vedtages efter dette lovforslag, at man får ændringer i landbrugsloven, så vi sikrer, at det ikke bliver sådan, at vi vender tilbage til nye problemer og kommer i den situation, at det er storlandbruget, der bliver dansk landbrugs kendemærke.

Niels Højland (FP):

Lovforslaget om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere er en del af den landbrugspakke, som for nylig blev fremlagt. At landbruget er inde i en dyb krise, er der ingen

tvivl om. Landbrugets krise er i høj grad et resultat af en politisk indblanding og en central styring af erhvervet. En landbrugspakke som den fremlagte er efter Fremskridtspartiets opfattelse kun en lappeløsning for erhvervets problemer.

Der må en ordentlig reform af landbruget til for at løse de problemer, som erhvervet trækkes med. En sådan reform må primært bygge på en regelsanering, fjernelse af mange af de krav, som kun danske politikere stiller til landbruget.

I den aktuelle krise kunne Folketinget for at forstærke den hjælp, som regeringen nu vil yde landbruget, i det mindste ved samme lejlighed stille en lang række krav til landbruget i bero. Her tænker jeg f.eks. på vandmiljøplanen, som pålægger landbruget at investere et milliardbeløb i miljøanlæg med en tvivlsom effekt. Brandbeskatningen må ophøre, så der bliver bedre opsparingsmuligheder for landbruget. De forhadte jordskatter burde afskaffes. De batter i statskassen med et beløb nogenlunde tilsvarende det, dette lovforslag koster i gældssanering. Der må ske en berostillelse af braklægningsordninger. Det er ikke ved at nedlægge produktionsapparatet, man hjælper landbruget. Ved samme lejlighed kunne planerne om gødnings- og sædskifter berostilles eller afvikles.

De nye krav, som man vil chikanere landbruget med, f.eks. pligten til at føre journal over plantebeskyttelsesmidler, burde ligeledes tages af bordet.

En landbrugspakke må fjerne nogle af de grundlæggende problemer i dansk landbrug. Landbruget må bringes ind i en position, hvor erhvervet i højere grad bliver selvfinansierende. Som landmand er det dybt frustrerende at bede andre om hjælp. Det ligger langt fra den livsholdning, de fleste landmænd har. Derfor må hele landbrugserhvervet befries for mange af de krav, som ikke er strengt nødvendige for erhvervet.

En effektiv landbrugspakke må derfor indeholde andet end kortsigtede løsninger, der stor set kun består af ophørsordninger for erhvervet og gældssanering for de hårdest ramte.

Her vil jeg gerne indskyde, at ophørsordningen for ældre landmænd er det mest positive, jeg ser i denne pakke, og den vil vi, når den kommer til behandling, se positivt på. Det er

[Niels Højland]

hele landbrugserhvervet, der skal have et løft – et løft, der skal bestå af afvikling og afskaffelse af en lang række krav, som landbruget i dag trækkes med.

Dette lovforslag drejer sig om gældsoplægning for den del af gælden, der ligger mellem 70 og 100 pct. af ejendomsværdien. I lovforslaget er det oplyst, at ca. 11.500 landmænd vil kunne få gavn af ordningen. Imidlertid må der være mange andre erhvervsgrupper, også parcelhusejere, der sidder i nogenlunde den samme situation, altså nogle, der også ønsker en gældsoplægning eller en gældssanering for samme andel af deres gæld.

Derfor må det være problematisk, at regeringen tilbyder statsgaranti for gældsoplægninger for én gruppe af borgere, mens andre grupper, der sidder med samme problemer, ingen hjælp får.

Jeg er også nervøs for, at det vil være kreditorerne, banker og kreditforeninger, der får en statsgaranti for deres gældsposter i landbruget.

Derfor må en håndsækning til erhvervet i højere grad bestå i afvikling af en lang række af de specielle krav, som stilles netop til det erhverv, man ønsker at hjælpe, samtidig med, at der gives bedre muligheder for opsparring.

Fremskridtspartiet har isoleret set ingen mulighed for at støtte lovforslaget, idet det ikke følges op af andre tiltag, som jeg har været inde på.

Svend Aage Jensen (CD):

Med dette lovforslag tages det første egentlige skridt til afhjælpning af de enorme finansielle vanskeligheder, dansk landbrug befinder sig i, bl.a. set i lyset af katastrofeåret 1992.

I forhold til øvrige landmænd i EF har gældsætning hos danske landmænd de sidste mange år af mange årsager, som tidligere har været fremme i debatten, været høj – alt for høj – så høj, at det økonomisk truer den enkeltes eksistens, når en ikke forventet begivenhed indtræffer, såsom tørken sidste år.

Det, landbruget efter Centrum-Demokraternes opfattelse har manglet, er evnen, viljen og måske også muligheden for konsolidering f.eks. i form af økonomisk stødpudeligende investeringsfondshenlæggelser.

Dette lovforslag giver de landmænd, der kan dokumentere overlevelsesmulighed, mulighed for omlægning af gælden til et 100 pct.'s stats-

garanteret lån i Dansk Landbrugs Realkreditfond efter de retningslinier, der allerede er skitseret. Det kan ske uden de store omkostninger for den enkelte, idet låneoptagelsen vil være fritaget for stempel- og tinglysningsafgifter.

Jeg har noteret mig, at der i bemærkningerne til lovforslaget står, at det skønnes, at antallet af jordbrugere i Danmark, der er beskæftiget mere end 900 timer med at passe deres brug, er ca. 56.000, hvoraf de 39.000 har overlevelsessevne eller kan opnå det med hjælp af gældssaneringsordninger. Trækker vi disse to tal fra hinanden, får vi som resultat, at 17.000 landmænd, der har jordbrug som hovederhverv, må se i øjnene, at de ikke kan hjælpes til en fortsat tilværelse som landmænd på det hidtidige niveau. Det er næsten en tredjedel. I sandhed et højt tal!

Denne tredjedel fremstiller ca. 25 pct. af landbrugsproduktionen, hvilket jeg mener er meget tankevækkende, idet også den andel af produktionen vil berøre forædlingsindustrien og eksporten.

Som sagt finder CD, at lovforslaget er udtryk for et skridt i den rigtige retning af en løsning af landbrugets svære problemer, og vi kan derfor naturligvis støtte det.

Eftersom Kristeligt Folkepartis ordfører i denne sag ikke kan være til stede, skal jeg meddele, at også Kristeligt Folkeparti støtter lovforslaget.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Først vil jeg sige tak for de mange positive indlæg, der har været. De mere detaljerede spørgsmål går jeg ud fra at vi kan drøfte i udvalget og få stillet spørgsmål om.

Generelt vil jeg bemærke, som flere har været inde på, at dette forslag er et led i en større helhed, som vi har kaldt landbrugspakken, og at det er en pakke, vi har udarbejdet i overensstemmelse med det regeringsgrundlag, som hr. Henrik Dam Kristensen rigtigt nævnte var drøftet, inden regeringen blev dannet, og hvor vi tog disse problemer op.

Jeg ved ikke, om problemerne ville have været oppe til drøftelse, hvis der ikke var blevet dannet en ny regering. Men der var i hvert fald ikke nogen penge i kassen, da jeg kom over og skulle overtage det.

[Landbrugsministeren]

Jeg bemærkede, at hr. Rønholt sagde meget klart, at der i 1993 ikke kan ydes ekstrabevillinger overhovedet – sådan måtte jeg forstå hr. Rønholts indlæg – og det er selvfølgelig noget, der sætter nogle grænser for det arbejde, der kan udføres.

Pakken omfatter en lang række ting, bl.a. jo også noget, der rækker fremad. Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at det ikke kun er de aktuelle problemer, men at det også er sådan noget som forskning, produktudvikling, markedsføring og andre ting, der skal tages op for at give et perspektiv i landbrugspolitikken.

Som noget nyt foreslår vi også, at EF's ophørsordning bringes i anvendelse. Det er en strukturforordning, og en strukturforordning kræver jo, at det er strukturen, man gør noget for, og det er derfor naturligt i den forbindelse at tage også landbrugslovgivningen og jordfordelingslovgivningen op. Det ligger netop i, at det er en strukturforordning, vi vil udnytte.

Derfor kan jeg sige, at jeg agter at stille ændringsforslag til landbrugsloven. Jeg er bekendt med, at der for en del år siden er indgået et landbrugsforlig. Den tidligere regering definerede jo forlig sådan, at de holdt i nogle år, og så gjaldt de ikke længere – jeg kan bare nævne skatteforliget, som var meget omdiskuteret.

Men jeg vil gøre opmærksom på, at der i det landbrugsforlig, der foreligger, også var en aftale om, at man skulle se på besætningsstørrelser og ejendomme. Den er endnu ikke udmøntet. Jeg agter også at tage forhandlinger op om det emne, der ikke er udmøntet i den aftale, der foreligger, og det vil jeg selvfølgelig gerne gøre med alle Folketingets partier.

Målet med at tage en strukturreform op er selvfølgelig, at vi skal prøve at fremme udviklingen af bæredygtige brug. For ophørsordningen er det planen, at den skal forberedes praktisk i en arbejdsgruppe, der bl.a. skal vurdere samspillet mellem ophørsordningen og de eksisterende pensions- og arbejdsmarkedsordninger, vi i øvrigt har. Jeg forventer herefter at kunne fremsætte lovforslag om det i næste folketingssamling.

Forslaget til revision af landbrugsloven vil jeg naturligvis drøfte med Folketingets partier, men det skal bl.a. ske med henblik på styrkelse af fortrinsretten. Nogle har allerede nævnt det forhold, at man ikke skal kunne bygge sig til

jord. Det er en del af det, jeg vil tage op i den forbindelse, og det forslag vil også komme i næste folketingssamling.

Jordfordelingsarbejdet kan klares gennem en styrkelse af Jordfordelingssekretariatet gennem bevillinger over finansloven.

Gældssaneringsordningens formål er at omlægge den eksisterende gæld og ikke bidrage til, at der stiftes ny gæld. Hvordan hr. Rønholt kan få det til at se ud, som om man, når man omlægger noget gæld, man har påtaget sig, til en gæld, der har en billigere rente, føler, at man har en større gæld, har jeg meget vanskeligt ved at forstå, men det var det, hr. Rønholt sagde.

Det er skønnet, at 11.000-12.000 jordbrugere vil kunne komme ind under de betingelser, vi har her, og det svarer til en garantiramme på ca. 5 mia. kr. På baggrund af tidligere låneordninger er det skønnet, at ca. halvdelen vil gøre brug af ordningen.

De erfaringer, vi har fra refinansieringsordningen i slutningen af 1980'erne, var, at den blev benyttet af under en tredjedel af dem, der kunne have benyttet den. For den igangværende høsttåblåneordning er udnyttelsen skønnet til ca. 75 pct., men et foreløbigt skøn fra landboforeningerne tyder på, at udnyttelsen bliver væsentlig mindre.

Jeg har set, at den tidligere landbrugsminister har sagt, at jeg hellere burde tage dette lovforslag tilbage, fordi det ikke vil have nogen effekt. Det synes jeg er en meget letsindig udtalelse, men det er rigtigt, at jeg ikke skønner, at de 11.000-12.000, der kunne få glæde af det, vil bruge det. F.eks. tror jeg ikke, at ret mange med en gældsprocent på 71 vil søge. De har altså formelt adgang til det, men vil formentlig ikke gøre brug af det.

Til hr. Svend Aage Jensens bemærkninger om, at der er alt for mange med hovederhverv, der ikke vil kunne få glæde af det, vil jeg gerne sige, at jeg tror, de tal er lidt forkert forstået. Man behøver ikke at have hovederhverv for at komme ind under denne ordning; husstanden i landbrugsvirksomheden skal blot have 900 timers beskæftigelse. Så der vil altså også være nogle af dem, der vil kunne hjælpes, selv om de ikke har landbrug som hovederhverv. Jeg tror derfor ikke, tallene er så drastiske, som hr. Svend Aage Jensen næde frem til.

[Landbrugsministeren]

Efter forslaget opkræves der, som flere også har været inde på, en afgift på 1 pct. Det er et udtryk for, at de landmænd, der kommer ind under ordningen, selv skal være med til at dække en mindre del af tabene. Man kan sige, at det er en slags solidaritet med hinanden. Den ene procent bevirker også, at princippet om, at prisen på kapital øges, når risikoen øges, også skal gælde her, men det ændrer ikke ved, at landmændene får en ganske overordentlig betydningsfuld rentelettelser, som jeg tror de har meget brug for.

Der var et enkelt spørgsmål i forbindelse med lånene, jeg gerne vil kommentere, og det blev stillet af hr. Aage Frandsen, der var inde på, om det nu var den helt rigtige grænse, der var fundet med de 100.000 kr. Hr. Aage Frandsen var inde på, at man måske skulle finde et tal mellem 50.000 og 100.000 kr. Jeg vil gerne i udvalget tage dette spørgsmål op og drøfte, om det ville være rimeligt at se på den grænse, så der måske også var nogle flere af dem, som hr. Svend Aage Jensen var inde på, der kunne falde ind under det. Jeg ved ikke, om det kunne imødekomme noget af det, men det vil jeg i givet fald være villig til at se på.

Til hr. Rønholt vil jeg først sige, at jeg har bemærket, at det, der laves i 1993, ikke må koste noget. Jeg går ud fra, at det gælder på alle områder, også fiskeriområdet, hvor jeg for tiden ser at de borgerlige partier har pengepungen fremme, men jeg har altså lagt mærke til bemærkningen her.

Jeg vil også gerne sige til hr. Rønholt i forbindelse med påstanden om, at kreditorerne udnytter ordningen, at det er sådan, at lånene til syvende og sidst skal bevilges af Hypotekbanken, og at der efter fuld overensstemmelse mellem landbrugets organisationer skal være udsigt til, at det er en rimelig levedygtig bedrift, der kommer ud af det. Derfor vil der i en lang række tilfælde, hvor der er tale om gæld over 100 pct., blive brug for akkordordninger. Jeg tror også, de kan opnås, men det skal ikke være sådan, at det er en ordning, vi laver for kreditorerne. Det er en ordning for landmændene, men jeg tror også, at kreditorerne har gavn af, at landmændene får nogle renteletter.

Hr. Mejdahl var inde på, at der var tale om landmænd, der var truet på deres brød, og jeg mener faktisk, det er dem, der bliver hjulpet af

denne ordning. Man kan godt drøfte en lang række andre ordninger, som kan lette landbruget generelt, men det er ikke dem, der er truet på deres brød. Når man taler om landmænd, der har en gæld på under 70 pct., kan man vel ikke sige, at de direkte er truet til at skulle gå fra hus og hjem. Det kan godt være, at de har en tung og besværlig økonomi, men de er ikke direkte truede.

Jeg vil gerne takke hr. Mejdahl for udtalelsen om – jeg går ud fra, at det er det meste, man kan opnå her i verden som socialdemokratisk landbrugsminister – at pakken er god, men ikke god nok. Det tager jeg faktisk som ros, og det vil jeg derfor også takke for.

Jeg vil gerne afslutningsvis sige, at denne ordning med realkreditlån for 70-100 pct. af ejendomsværdien giver helt nye muligheder for billig kapital eller kapital til markedets laveste rente til landbruget. Og jeg tror, at vi på den måde, vi har bygget det op, får den størst mulige effekt af de midler, staten stiller til rådighed som garanti. Jeg kan love hr. Rønholt, at der er ingen af disse udgifter, der falder i 1993.

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Min betragtning om de finansielle konsekvenser skal opfattes på den måde, at når det af lovforslaget fremgår, at der ikke er nogen udgifter i 1993, tager vi det for pålydende. Og dersom det ikke er pålydende, forudsætter det, at der sker en forhandling finanslovparterne imellem.

Der var nogle andre forhold, som giver mig anledning til at komme herop; det var landbrugsministerens lidt hånlige bemærkninger om min fortolkning af en hundrede procents gældsprocent. Jeg mener selv – og det pegede jeg også på – at der er nogle betragtninger i lovforslaget, som er lidt for teoretiske. Jeg mener, det er for teoretisk at operere med en tinglyst gæld på hundrede procent, men det vil tiden vise. Jeg tror nemlig, det vil medvirke til, at nogle panthavere vil benytte sig af at få noget af det pant, de allerede har, lagt ind under den statsgaranti. Bevares, hvorfor ikke det? Det kan jeg da godt forstå, men det er vel ikke det, lovforslaget er beregnet til.

Vi ved også godt, at med hundrede procents statsgaranteret pantegæld på ejendommen er

[Rønholt]

mulighederne for at operere ved siden af med indkøb og forretninger fuldstændig udelukket. Der er altså ikke nogen egenkapital til at stå imod med til foderstofindkøb osv.

Jeg har kun yderligere én betragtning, for min taletid er ved at udløbe, og det er, at jeg forstår på landbrugsministeren, at forliget om landbrugsloven er udløbet – det glæder mig, at jeg ser landbrugsministeren ryste på hovedet – med henvisning til nogle udtalelser fra den tidligere regering om det tidligere skattereformforlig. Men til det skal siges, at der var et valg imellem, og det blev annonceret forud for et valg, at man betragtede skattereformen som udløbet. Det er en anden betragtning. Men hvis jeg kan forstå det på den måde, at landbrugsministeren ikke betragter det gældende forlig som udløbet, er jeg tilfreds.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Nu vil jeg ikke beskyldte landbrugsministeren for citatfusk, for det kan være svært at få det hele med, men jeg sagde rent faktisk, at enkle løsninger, som hjælper nok, findes ikke. Jeg tror, der skal mange forskellige ting til, og det er der også i landbrugspakken, men ikke nok. Nok om det.

Landbrugsministeren sagde, at han ikke vidste, om vi ville have fået denne debat under alle omstændigheder, hvis der ikke var sket et regeringsskifte. Jeg sagde allerede i min ordførertale, at det ville vi, så det er dermed slået fast.

Dernæst sagde landbrugsministeren, at der ikke er penge i kassen. Jeg vil gerne minde om, at finanslovsparterierne i forbindelse med de endelige drøftelser om finansloven trods alt gav hinanden håndslag på, at man ville finde penge til landbruget. Ganske vist var det hægtet op på GATT-løsningen, men det kunne da godt ske, at hvis det var sådan, at der var en vilje, var der også en vej, så vi kunne sætte os sammen og på baggrund af finanslovaftalen finde en fælles bred og tilstrækkelig løsning for landbruget i den aktuelle situation.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg er da meget glad ved landbrugsministerens bemærkning om, at tallet 100.000 kr. ikke nødvendigvis var et nødvendigt tal. Jeg har ikke hørt et tilsagn fra ministerens side om, at

man vil ændre tallet, men jeg har hørt, at ministeren gerne vil se på det. Det tror jeg er meget vigtigt at vi ser på, fordi der netop er mange familiebrug, som har en gældsbyrde, som er meget tyngende.

Jeg forstod også landbrugsministerens bemærkning om landbrugsloven sådan, at ændringer i landbrugsloven hænger sammen med, at der er nogle forudsætninger, der ændrer sig, ikke mindst det, at man gennemfører en ophørsordning. Selvfølgelig gælder den eksisterende landbrugslov stadig væk, men hvis forudsætningerne ændrer sig og i hvert fald et af de partier, der var med til at støtte den tidligere landbrugslovgivning, nu siger, at man ikke er med til denne ordning i dag, så er det jo lidt underligt. Er det en slags vetoret? Jeg forudsætter, at når det drejer sig om at komme videre med ordningen inden for landbruget og i den forbindelse også med ændringer af landbrugsloven, så går vi ud fra de forhold, der er i dag, og den politiske sammensætning, som Folketinget har i dag.

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Jeg vil gerne spørge hr. Aage Frandsen, hvad det er for forudsætninger, der har ændret sig, siden man vedtog den seneste revision af landbrugsloven, i henseende til de betragtninger, han selv har gjort.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Der er den ændring i forudsætningerne, som følger af, at Folketinget formentlig vedtager en ophørsordning. Det er en klar ændring i forudsætningerne, fordi der pludselig bliver en masse landbrug, der er til salg, eller i hvert fald kommer jorderne til salg. Det er den ene forudsætning.

Den anden ændring i forudsætningerne er, at EF's landbrugspolitik og prispolitik også har ændret sig.

Jeg mener, at det er helt klart, at det er nødvendigt, hvis vi ikke vil se, at dansk landbrug skal ende som et storlandbrug og udelukkende storlandbrug, at ændre landbrugsloven. Derfor: Hvis vi vil bevare familielandbruget, som vi har kendt det tidligere, så er det nødvendigt at lave en ændring af landbrugsloven.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

[Landbrugsministeren]

Jeg mener, at hr. Aage Frandsen har helt ret: Der er væsentligt ændrede forudsætninger. Dels kan man sige, at MacSharryreformen ændrede mange forudsætninger for landbrug, men bestemt også ophørsordningen. Det er en forudsætning for os alle sammen og en forudsætning for i det hele taget at indføre ophørsordningen, at vi også kigger på landbrugsloven.

Det er også det indtryk, jeg har efter mine forhandlinger med landbrugets fire organisationer, at de mener, det er en rimelig ting at tage op i forbindelse med indførelse af ophørsordningen, der jo betyder, at en lang række mennesker skal sælge deres jord, og at der kommer et langt større udbud af jord eller forpagtningsjord, hvis ordningen får nogen effekt. Det er klart, at det må man se i en struktur-mæssig sammenhæng.

I øvrigt er der sket det ulykkelige i dansk landbrug, at arronderingen er blevet dårligere i de sidste 10-20 år, fordi mange landbrug er blevet nedlagt og købt sammen. Det betyder, at der er flere lodder pr. landbrugsejendom nu, end der var omkring begyndelsen af 1970'erne eller midt i 1970'erne.

Vi har en dårligere arrondering, fordi der er blevet færre landbrug, og fordi det er sket ved samkøb, men selvfølgelig også, fordi en mælkekvoteordning har været med til at forvride interessen for køb. Det har ikke altid været jorden, man er gået efter, det har været andre ting, og så har det ikke været så afgørende, hvor hensigtsmæssigt jorden lå. Der er megen god landbrugsøkonomi i – når vi skal tale om et erhverv, der skal klare sig selv – at få en god arrondering. Undersøgelserne nede fra Roager viser jo, at der er en forbedring på 9 pct. i produktionsøkonomien ved, at man har en god arrondering i stedet for en dårlig arrondering, så vidt jeg husker.

Jeg kan ikke tro, at der er nogen partier, der ikke vil forstå, at det er fornuftigt også at se på landbrugsloven og jordfordelingsloven eller bevillingerne i forbindelse med ophørsordningen, der væsentligt øger udbudet af landbrug.

Desuden mangler der i forliget om den tidligere landbrugslov en udmøntning af bestemmelserne vedrørende besætningsstørrelserne på den enkelte ejendom. Det problem agter jeg også at tage op i forhandlingerne. Men alle partier skal selvfølgelig nok blive indkaldt til det.

Mine bemærkninger vedrørende skatteforliget var mere af generel karakter: Det er ikke sådan, at forliget ikke ophører på et eller andet tidspunkt. Jeg har ikke sagt noget specifikt om landbrugsloven, men vil bare gøre opmærksom på, at den tidligere regering selv understregede i visse tilfælde, at det kunne ikke være ved.

Hr. Mejdahl har ret i, at der i finanslovaftalen står, at når der bliver indgået en GATT-aftale, skal man tage det op. Jeg er ikke helt klar over, hvordan jeg skulle forstå hr. Mejdahl her. Betyder det, at hr. Mejdahl mener, at det gør vi nu, og så skal vi ikke gøre det, når der kommer en GATT-aftale, eller skal vi også gøre det, når der kommer en GATT-aftale? Hvor mange gange vil hr. Mejdahl bruge det tilsagn?

Er der en vilje, er der også en vej. Gælder det også, når mine kolleger måske har et eller andet godt ønske? Er det så den samme holdning, de bliver mødt med? Så vidt jeg har kunnet læse i aviserne, har Venstre været meget, meget kritisk og skarp, hvis der er nogen, der har antydnet, at der kunne komme en udgiftsstigning et eller andet sted.

Men jeg vil da gerne kvittere for hr. Mejdahls positive indstilling til det og går så også ud fra, at det gælder mine kolleger.

Men i øvrigt vil jeg sige: Der er begrænsede midler til rådighed i statskassen både til det ene og det andet og dermed også både til fiskere og til landmænd. Vi kan ikke bare bruge penge. Det gælder hele vejen rundt. Det er regeringen sig meget bevidst.

En af de måder, vi, jeg havde nær sagt gratis kan hjælpe landbruget på, eller hvor vi kan hjælpe landbruget med gevinst for os alle, det er ved at stemme ja den 18. maj.

Hvis vi konverterer de 30 mia. kr., der ligger i gæld i landbruget, som er optaget i 10-, 11- og 12-pct.s-obligationer som ikkeannuitetslån, hvis vi kan få dem sat ned med nogle få procent, fordi vi opnår et rentefald, som man kan se allerede er på vej, så kan vi lette landbruget for en rentebyrde på 500-600 mio. kr. om året. Derfor er det altså også meget vigtigt i den her sammenhæng at få et ja den 18. maj.

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Jeg er meget enig i landbrugsministerens sidste betragtning, men jeg bliver nødt til at

[Rønholt]

spørge landbrugsministeren, om regeringen agter at gennemføre en ændring af landbrugsloven uden at tage alle forligspartierne om den gældende lov med i forhandlingerne.

Så kan jeg forstå, at både hr. Aage Frandsen og landbrugsministeren mener, at forudsætningerne er så væsentligt forandret, at det er nødvendigt at se på landbrugsloven, og de nævner ophørsordningen som et naturligt led i dette behov. Begge dele peger jo på, at der bliver mere jord til rådighed, og at ejendommene dermed naturligt tilskyndes til at blive større, men det er jo ikke det, hr. Aage Frandsen mener at der er behov for. Det er sikkert heller ikke det, der ligger til grund for landbrugsministerens behov for at ændre landbrugsloven.

Nej, der ligger alene det, som står i landbrugspakken, nemlig at man ikke skal kunne bygge sig til jord, men det var jo netop den bestemmelse, vi fik sat ind sidste gang, fordi der skulle være overensstemmelse mellem den animalske produktion på en ejendom og det areal, der hører til. Det er en virkelig flot målsætning i forhold til de miljøkrav, vi har stillet til landbruget, at vi giver dem den mulighed, at hvis de vil øge produktionen, så skal der være sammenhæng mellem jordareal og produktion. Hvad ellers? Det er det, hele miljødebatten går ud på.

Landbrugsministeren peger på, at den forrige regering ikke har levet op til det løfte, der var, om at gøre noget ved begrebet besætningsstørrelse. Jo, den levede op til det løfte, at den skulle komme med en redegørelse. Denne redegørelse har vi fået, men mere lå der ikke i det løfte. Ellers vil jeg gerne vide, hvor det ligger henne.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Med al respekt for landbrugsministerens kolleger og deres problemer skal vi så alligevel ikke holde os til emnet? Landbrugsministeren sagde, at vi kunne ikke bare bruge penge, og det er jeg selvfølgelig 100 procent enig med landbrugsministeren i. Når jeg henviste til de drøftelser, som jeg ikke selv deltog i, men som jeg har fået refereret, og som står på tryk, angående finansloven, så var det ud fra en idé om, at hvis man i øvrigt kunne finde en langsigtet løsning, som også kunne tage højde for det, som måske kommer i forbindelse med GATT –

som jeg nævnte i mit indlæg som begrundelse for at gå ind i den her problemstilling – jamen så blev der måske ikke et behov senere, hvis vi fik noget, der var langtrækkende nok.

Så er jeg i øvrigt ganske enig med landbrugsministeren i, at nu skal vi arbejde for et ja den 18. maj. Så vil der være baggrund for en dansk rentesænkning, og det vil selvfølgelig hjælpe hele erhvervet.

Under min ordførertale begyndte lampen at lyse, før jeg var helt færdig, og derfor vil jeg sige nu med henvisning til det, jeg sagde før om det langsigtede, at med risiko for at blive beskyldt for at være en kone med æggene, så vil jeg sige, at hvis vi får et ja den 18. maj, og hvis vi får en langsigtet løsning hjem her, så kan vi se lysere tider i møde med tryghed og med dynamik i landbrugserhvervet, så også ungdommen har mod på at etablere sig i landbruget. Det synes jeg også er en vigtig ting.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil ikke gå ind i detaljer om, hvilke ændringer i landbrugsloven vi forestiller os, men det er klart, at de ændringer i landbrugsloven, som vi forestiller os, er ændringer, som i højere grad tilskynder til, at man kan bevare et familiebrug, som selvfølgelig er større, end et familiebrug var for 20, 30, 40 år siden.

Brugene bliver selvfølgelig større nu, det siger sig selv, men det er et spørgsmål, om man vil favorisere de store på det frie marked – det vil det frie marked måske have en tendens til, og det har vi i hvert fald set de senere år – eller man vil lave nogle tilskyndelser til, at man også kan bevare familiebrugene. I den forbindelse er det et spørgsmål, hvordan man klarer, som man gjorde tidligere, jordtildelinger og den slags ting, og det er et spørgsmål, hvilke afstande man kan have mellem ejendomme, som man har sammen. Den slags ordninger mener vi egentlig var rimelige i nogle af de tidligere landbrugslove, som vi har kendt, og som blev vedtaget i Folketinget før den landbrugslov, som vi arbejder med i dag.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Alle partier skal blive inddraget i forhandlingerne om en ny landbrugslov.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 89:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en statsgaranteret jordbrugerfond til ny- og refinansiering af landbrug.

Af Birthe Hansen (SF) m.fl.
(Fremsat 30/3 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Jeg synes, det er positivt, at SF, samme dag vi drøfter gældssanering for landbrug m.v., også prøver at kigge på et mere langsigtet perspektiv og at knytte det til den diskussion.

Det er ikke nogen ny diskussion, SF rejser her, så vidt jeg kan se. Allerede i 1960'erne startede forstander Drewsen fra Borris en diskussion om andelseje i landbruget, fordi det system, vi har, at hver generation skal købe landbruget op på ny, jo trækker kapital ud af erhvervet og er med til at skabe nogle problemer.

I bemærkningerne til SF's forslag anføres, at det er nødvendigt, at der nu tages beslutning om etablering af en jordfond, fordi tvangsauktioner truer landbruget.

Med regeringens forslag om gældssanering m.v. er der tilvejebragt grundlag for at sikre, at de nuværende ejere kan fortsætte driften af overlevelsesegnede, højt forgældede bedrifter, så der skulle ikke længere være noget hastværk.

Generelt er dansk landbrug i en omstillingsperiode. Jeg mener, at vi i dag i første række

må koncentrere os om de umiddelbare problemer, men vil alligevel gerne knytte nogle mere generelle betragtninger til SF's forslag.

Først vil jeg sige, at forslaget måske rejser flere spørgsmål, end det giver svar på. Der er tale om en konstruktion, der forsøger at skaffe en billigere finansiering til landbruget, og det er selvfølgelig godt, men det er lige så selvfølgelig, at det ikke kan lade sig gøre, medmindre der er en investor, der er villig til at udlåne pengene billigere, end markedsvilkårene er, eller staten går ind i det.

Modellen hviler, så vidt jeg kan se, på to forudsætninger. Den første er, at investors indskud indekseres med et bagatelfradrag på 1½ pct., den anden, at jordprisen forudsættes på sigt at udvikle sig parallelt med det almindelige indeks. Disse forudsætninger rejser spørgsmål om, hvorfor investor skulle låne ud på vilkår, der ikke sikrer fuld indeksering. Endvidere mener jeg, at der i den kommende tid kan rejses spørgsmål om forudsætningen stigende jordpriser. Vi er netop, som jeg har sagt, inde i en omlægningsperiode, hvor forventningerne snarere må være, at jordpriserne stagnerer. Nogle vil måske endda sige, at de vil falde.

Efter forslaget skal investor stille 15-årige lån til rådighed. Det fremgår ikke, hvorledes fonden skal forholde sig, hvis det på et senere tidspunkt viser sig, at investorerne ikke ønsker at forny deres lån og der i øvrigt ikke kan fremskaffes lån fra andre kilder. Skal fonden sælge ud af bestanden i ejendommen i så fald? Skal landmandens bidrag sættes op midt i aftaleperioden? Skal staten gå ind?

Forslaget om finansiering forekommer optimistisk. Jeg tror desværre ikke, at der er mange villige og tålmodige institutionelle investorer, f.eks. pensionskasser, i hvert fald ikke i dagens Danmark.

Jeg kan også nævne spørgsmålet om ejerforhold. Hvis det er pensionskasser, der skal stå som ejere, så skal udenlandske pensionskasser have samme ejeradgang som danske. Hvorvidt det er indgået i SF's overvejelser, ved jeg ikke, men det bør i hvert fald inddrages i overvejelserne.

Med hensyn til brugernes ydelser er forslaget ikke særlig konkret. Det er derfor heller ikke muligt at vurdere brugernes økonomiske forhold. Der er tilsyneladende tale om et bidrag på mere end de 6-7 pct., som forventes